

Protokoll fört vid pleniföredragning

Finansavdelningen
Allmänna byrån, F1

Närvarande
KS - MP - NF - MN - WV

Frånvarande
CG - TA

Justerat
Omedelbart

Ordförande
Lantråd
Katrín Sjögren

Föredragande
Minister
Mats Perämaa

Protokollförare
Upphandlingsjurist
Cecilia Magnusson

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 20

Utlåtande angående regeringens proposition om lag om inkomstdatasystemet och vissa lagar som har samband med den

ÅLR 2018/7492

144 F1

Beslutades att lämna utlåtande enligt **bilaga 1, F118P15**.

Nationella inkomstregisterprojektet
Finansministeriet, skatteförvaltningen

Hänvisning
Katre, RP 134/2017

Kontaktperson
Upphandlingsjurist Cecilia Magnusson

Ärende
Utlåtande över regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om inkomstdatasystem och till vissa lagar som har samband med den

Begäran om utlåtande

Nationella inkomstregisterprojektet har ställt följande frågor:

1. Vilka aktörer kommer att använda uppgifter från inkomstregistret i landskapet Åland (sådana som endast gäller landskapet Åland)?
2. För vilka användningssyften skall de här aktörerna använda inkomstregistrets uppgifter och
3. På vilket lagrum har den ovannämnda aktörens rätt att få uppgifter från arbetsgivare, annan prestationsbetalare eller annan/andra uppgiftsanvändare baserar sig på.

Besvarande sker genom detta utlåtande.

Landskapslagen (2010:7) om pensionsskydd för ledamöter av lagtinget och landskapsregeringen.

- 1) Ålands landskapsregering
- 2) För verkställighet av uppdrag enligt landskapslagen (2010:7) om pensionsskydd för ledamöter av lagtinget och landskapsregeringen.
- 3) Enligt landskapslagen (2010:7) om pensionsskydd för ledamöter av lagtinget och landskapsregeringen 20 § 1 mom., har en kommun, offentligrättsligt samfund myndighet eller inrättning, pensionsskyddscentralen, en försäkrings- eller pensionsanstalt samt sjukhus skyldighet att på anhållan avgiftsfritt meddela landskapsregeringen uppgifter.

Landskapslag (2016:76) om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar om pension för den offentliga sektorn

- 1) Ålands landskapsregering
- 2) För verkställighet av uppdrag enligt landskapslagen (2016:76) om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar om pension för den offentliga sektorn.

Ålands landskapsregering är en egen arbetspensionsanstalt (nr 24 i pensionssystemet) men det har inte beaktats i 13 §.

Landskapsregeringen köper genom avtal pensions servicetjänster från Keva och det är väl därför som man i praktiken felaktigt har räknat landskapsregeringen som hörande till Keva eftersom landskapets pensionssystem genom blankettlag tillämpar pensionslagen för den offentliga sektorn.

Landskapsregeringen behöver också inkomstregistrets uppgifter för att kunna kontrollera att arbetsgivarna som tillhör landskapets pensionssystem (20 st olika) redovisat rätt pensionspremier och pensionsavgifter till landskapets pensionsfond utifrån betalda löner. Detta i enlighet med landskapslagen (1995:71) om landskapet Ålands pensionsfond.

- 3) Enligt landskapslagen (2016:76) om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar om pension för den offentliga sektorn 1 § 1 mom. tillämpar landskapet pensionslagen för den offentliga sektorn (OffPL). Enligt 2 § 2 mom. ska de förvaltningsuppgifter som enligt 1 § 1 mom. ankommer på Keva i fråga om landskapets arbetspensionsskydd skötas av landskapsregeringen. Ålands landskapsregering ska därför ha rätt att få uppgifter motsvarande det som föreskrivs i 151 och 153 § pensionslagen för den offentliga sektorn. *Se motsvarande skrivning i RP 134/2017 gällande 13 § 1 mom. 5 punkten om utlämnande av uppgifter till Keva.* Offentliga arbetsgivare enligt 153 § OffPL är för landskapets del Ålands landskapsregering, Ålands hälso- och sjukvård, de 16 åländska kommunerna samt två kommunalförbund. Det är således totalt 20 offentliga arbetsgivare som är skyldiga att lämna uppgifter till pensionsanstalten Ålands landskapsregering. För kommunerna och kommunalförbundens del gäller det uppgifter om grundskolläroanställningar.

Landskapslag (2007:29) om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar om pension för arbetstagare

- 1) Ålands landskapsregering
- 2) För verkställighet av uppdrag enligt landskapslagen (2010:7) om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar om pension för arbetstagare.
- 3) Enligt landskapslagen (2007:29) om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar om pension för arbetstagare 1 § 1 mom. tillämpar landskapet lagen om pension för arbetstagare (FFS 395/2006 och lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (FFS 396/2006) Genom blankettlagen landskapslag (2007:29) om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar om pension för arbetstagare, får landskapsregeringen samma rätt att erhålla information som fastställs i riksförfattningar om pension för arbetstagare, som exempelvis finns i lagen om pension för arbetstagare (FFS 395/2006) 195 § - 201§ och lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (FFS 396/2006).

Barnomsorgslag (2011:86) för landskapet Åland

- 1) Kommunerna på Åland och landskapsregeringen
- 2) För att verkställa barnomsorg
- 3) Enligt barnomsorgslagen (2011:86) för landskapet Åland 23 § 1 mom. ska när avgiften fastställs verifierade omständigheter i inkomstsituationen beaktas. Detta förtydligas ytterligare i 4 mom. enligt vilket kommunen för fastställande av barnomsorgsavgiften kan begära att få för prövningen behövliga verifikat, vilket ger kommunen rätt att hämta uppgifter från inkomstregistret.

Landskapslagen om hemvårdsstöd (2015:68)

- 1) Kommunerna i landskapet Åland och landskapet (se 20 §)
- 2) Utbetalning av hemvårdsstöd som fastställs i landskapslagen om hemvårdsstöd (2015:68), när barnomsorg enligt barnomsorgslagen inte används.
- 3) Enligt landskapslagen om hemvårdsstöd (2015:68) 22 § och 23 § anses genom paragraferna att den fysiska personen ska ge information om sina inkomster och paragraferna innebära att kommunen har rätt att kontrollera inkomstuppgifter samt rätt att rätta beslut och återkräva stöd, förutsättningen för att få stöd är att uppgifterna är korrekta. Dessutom måste kommunen även kontrollera att det inte ges förmåner enligt barnomsorgslagen (2011:86) för landskapet Åland, enligt landskapslagen om hemvårdsstöd (2015:68) 1 § vilket medför att kontroll och informationsinhämtning enligt barnomsorgslagens (2011:86) för landskapet Åland paragrafer görs, se det som anges om barnomsorgslagen (2011:86) för landskapet Åland. Förutsättningen för att erhålla hemvårdsstöd är att korrekta uppgifter lämnas och används.

Landskapslag (2007:23) om grunderna för avgifter till Ålands hälso- och sjukvård (Ålands hälso- och sjukvård för bestämmande av de patientavgifter och högstkostnadsskydd)

- 1) Personal på Ålands hälso- och sjukvård skulle komma att använda registret.
- 2) Uppgifterna skulle användas för att fastställa en patients rätt till ett inkomstbundet högstkostnadsskydd och till andra skälighetsbedömningar.
- 3) Avgifterna regleras i landskapslag (2007:23) om grunderna för avgifter till Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS). Enligt 14 a § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården som är tillämplig i landskapet Åland genom landskapslag (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård är bl.a. statliga och kommunala myndigheter samt andra offentligrättsliga samfund, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, pensionsstiftelser och andra pensionsanstalter, försäkringsanstalter, arbetsgivare och arbetslöshetskassor skyldiga att på hälso- och sjukvårdsmyndighetens begäran trots sekretessbestämmelserna lämna alla de i dess besittning varande upplysningar och utredningar om klientens ekonomiska ställning som behövs för att klientavgiften ska kunna fastställas, om den kommun eller samkommun som fastställer avgiften inte av klienten eller hans eller hennes lagliga företrädare har fått tillräckliga och tillförlitliga uppgifter för fastställande av avgiften. Det som föreskrivs ovan tillämpas också på uppgifter och utredningar om en sådan persons ekonomiska ställning som har levt i gemensamt hushåll i äktenskap eller äktenskapsliknande förhållanden med en person i långvarig anstaltsvård, om den avgift som tas ut för anstaltsvården bestäms eller har bestämts utifrån makarnas sammanräknade inkomster.

Landskapslag (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård

- 1) Landskapet, kommuner, myndigheter och andra offentligt rättsliga organ.
- 2) För utbetalning av sociala förmåner och givande av stöd
- 3) Enligt 14 a § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården vilken är tillämplig i landskapet Åland genom landskapslag (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård är bl.a. statliga och kommunala myndigheter samt andra offentligt rättsliga samfund, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, pensionsstiftelser och andra pensionsanstalter, försäkringsanstalter, arbetsgivare och arbetslöshetskassor skyldiga att på hälso- och sjukvårdsmyndighetens begäran trots sekretessbestämmelserna lämna alla de i dess besittning varande upplysningar och utredningar om klientens ekonomiska ställning som behövs för att klientavgiften ska kunna fastställas, om den kommun eller samkommun som fastställer avgiften inte av klienten eller hans eller hennes lagliga företrädare har fått tillräckliga och tillförlitliga uppgifter för fastställande av avgiften. Det som föreskrivs ovan tillämpas också på uppgifter och utredningar om en sådan persons ekonomiska ställning som har levt i gemensamt hushåll i äktenskap eller äktenskapsliknande förhållanden med en person i långvarig anstaltsvård, om den avgift som tas ut för anstaltsvården bestäms eller har bestämts utifrån makarnas sammanräknade inkomster.

Landskapslag om studiestöd (2006:71) (förmåner relaterade till studier)

- 1) Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS)
- 2) För att handlägga studiestödsärenden.
- 3) Enligt landskapslagen (2006:71) om studiestöd 39a § 2 mom., har Arbetsmarknads- och studieservicemyndigheten utan hinder av bestämmelserna om hemlighållande av handlingar och utan ersättning rätt att av andra myndigheter få de uppgifter som är nödvändiga för att verkställa och utveckla studiestödsuppgifter.

Landskapslag (2015:4) om tillämpning av lagen om allmänt bostadsbidrag (FFS 938/2014)

- 1) Landskapsregeringen, landskapet och kommunerna på Åland
- 2) För givande av bostadsbidrag
- 3) Enligt landskapslag (2015:4) om tillämpning av lagen om allmänt bostadsbidrag (FFS 938/2014) 2 § fastställs att de förvaltningsuppgifter som enligt rikslagen sköts av social- och hälsovårdsministeriet ska på Åland skötas av landskapsregeringen. Även de förvaltningsuppgifter som enligt rikslagen sköts av Folkpensionsanstalten ska på Åland skötas av landskapsregeringen. Enligt lagen om allmänt bostadsbidrag (FFS 938/2014) 42 § fastställs rätten att få uppgifter av myndigheter, denna rätt gäller även på Åland genom landskapslag (2015:4) om tillämpning av lagen om allmänt bostadsbidrag (FFS 938/2014).

Landskapslag (1994:10) om tillämpning av lagen om moderskapsunderstöd

- 1) Landskapet, landskapsregeringen och kommunerna på Åland
- 2) För givande av moderskapsunderstöd
- 3) Enligt Landskapslag (1994:10) om tillämpning av lagen om moderskapsunderstöd 2 § fastställs att de uppgifter i riket som ankommer folkpensionsanstalten ankommer i landskapet kommunerna, kommunerna erhåller enligt 3 § 2 mom. kalendermånadsvis ersättning av landskapet för de medel som betalas ut av kommunerna, därav föreligger behov att få information från inkomstregistret av kommuner i landskapet och landskapet. Rätten att erhålla information fastställs genom lagen om moderskapsunderstöd (FFS 1993/477) exempelvis 14§ -14b §

som är tillämplig i landskapet Åland genom landskapslag (1994:10) om tillämpning av lagen om moderskapsunderstöd.

Landskapslag (1994:48) om tillämpning i landskapet Åland av barnbidragslagen

- 1) Enligt 2 § sköts de förvaltningsuppgifter som ankommer folkpensionsanstalten i riket av landskapet Åland. För barn bosatta i landskapet betalas barnbidrag av landskapets medel som landskapet Åland betalar ut, landskapet betalar ersättning till folkpensionsanstalten enligt vad landskapsregeringen och FPA närmare avtalar om, därför behöver landskapsregeringen och landskapet information.
- 2) För givande av barnbidrag
- 3) Enligt Landskapslag (1994:48) om tillämpning i landskapet Åland av barnbidragslagen 2 § sköts de förvaltningsuppgifter som ankommer folkpensionsanstalten i riket av landskapet Åland. För barn bosatta i landskapet betalas barnbidrag av landskapets medel som landskapet Åland betalar ut, landskapet betalar ersättning till folkpensionsanstalten enligt vad landskapsregeringen och folkpensionsanstalten närmare avtalar om, därför behöver landskapsregeringen och landskapet information från inkomstregistret. Rätten att erhålla information fastställs genom lagen om barnbidrag (FFS 1992/796) exempelvis 16 § - 16b § som är tillämplig i landskapet Åland genom landskapslag (1994:48) om tillämpning i landskapet Åland av barnbidragslagen.

Landskapslag (2009:7) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om underhållsstöd

- 1) Landskapsregeringen och kommunerna på Åland, enligt 2 § i landskapslagen (2009:7) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om underhållsstöd
- 2) För givande av underhållsstöd.
- 3) Rätten att erhålla information fastställs genom lagen om underhållsstöd (FFS 2008/580) 34 § - 38 § som är tillämplig i landskapet Åland genom landskapslag (2009:7) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om underhållsstöd

Landskapslag (2003:71) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

- 1) Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet
- 2) För att handlägga arbetslöshetsförmånsärenden.
- 3) Enligt 13 kap. 1 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa (FFS 1290/2002) som ska tillämpas på Åland enligt landskapslag (2003:71) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Det är fråga om sådana uppgifter som är nödvändiga för att avgöra ett ärende om arbetslöshetsförmån som handläggs av AMS samt uppgifter om inkomsterna för personer som erhåller arbetslöshetsförmåner och som behövs för att utreda missbruk av dessa förmåner samt av statliga och kommunala myndigheter och andra offentligt rättsliga samfund, av Pensionsskyddscentralen, pensions- och försäkringsanstalter samt pensionsstiftelser, av arbetsgivare, uppdragsgivare eller någon annan som låter utföra arbetet, arbetslöshetskassor, arbetsplatskassor och utbildningsproducenter och andra läroanstalter samt andra anordnare av arbetsmarknadsservice.

Landskapslag (2006:8) om arbetsmarknadspolitisk verksamhet

- 1) Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet
- 2) För att handlägga arbetsmarknadsärenden.
- 3) Enligt 71 § 2 mom. landskapslag (2006:8) om arbetsmarknadspolitisk verksamhet har Arbetsmarknads- och

studieservicemyndigheten utan hinder av bestämmelserna om en handlings hemlighållande och utan ersättning rätt att av andra myndigheter och en annan serviceproducent av arbetsmarknadsservice få de uppgifter som är nödvändiga för att verkställa och utveckla arbetsmarknadsservicen.

Ålands statistik och utredningsbyrå

- 1) Ålands statistik- och utredningsbyrå
- 2) Syfte, använda och producera officiell statistik för landskapet enligt självstyrelselagen.
- 3) Enligt självstyrelselagen (1991:71) för Åland 18 § 24 punkten, 23 § 2 punkten och statistiklag (1994:42) för landskapet Åland 7 § -11 § finns reglerat i lag om skyldighet att lämna uppgifter och information till Ålands statistik- och utredningsbyrå för myndigheter, näringsidkare, yrkesutövare, landskapets affärsverk, kommunala bolag, kommuner, Ålands kommunförbund, samfund och riksmyndigheter m.m.

Förslagets innehåll

I propositionen föreslås det att en lag om inkomstdatasystemet stiftas. Det föreslås dessutom att de ändringar som den nya lagen förutsätter företas i lagen om Skatteförvaltningen, lagen om beskattningsförfarande, lagen om beskattningsförfarandet beträffande skatter som betalas på eget initiativ och lagen om arbetsgivares sjukförsäkringsavgift.

I lagen om inkomstdatasystemet föreslås bestämmelser om ett riksomfattande informationssystem avsett för arbetsgivare och andra prestationsbetalare och för uppgiftsanvändare samt bestämmelser om skyldigheten att använda inkomstdatasystemet för att lämna inkomstuppgifter som omfattas av den lagstadgade anmälnings- och uppgiftsskyldigheten och andra uppgifter som har samband med dem.

Inkomstdatasystemet består av inkomstregistret, som innehåller uppgifter som ska lämnas med stöd av den lagstadgade anmälnings- och uppgiftsskyldigheten och rätten till information, och ett register med identifierings- och kontaktuppgifter vars syfte är att säkerställa uppgifternas riktighet. Uppgifterna i inkomstregistret är sekretessbelagda.

Med hjälp av inkomstdatasystemet tas uppgifter från arbetsgivare och andra i lagen avsedda aktörer emot och lagras samt förmedlas uppgifter till de myndigheter och andra aktörer som har rätt till dem för att prestationsbetalarnas lagstadgade anmälnings- och uppgiftsskyldighet ska uppfyllas och för att rätten till information ska tillgodoses.

Registeransvarig för inkomstdatasystemet är Inkomstregisterenheten som inrättas vid Skatteförvaltningen.

Prestationsbetalarna ansvarar för att de uppgifter de lämnar till inkomstregistret är riktiga och för att rätta uppgifterna utan obefogat dröjsmål utan att vara registeransvariga.

Uppgifterna i inkomstregistret indelas i sådana uppgifter som arbetsgivare och andra prestationsbetalare alltid är skyldiga att lämna och i sådana uppgifter som det är frivilligt att lämna via inkomstregistret. De uppgifter som omfattas av den obligatoriska anmälningskyldigheten motsvarar de uppgifter som prestationsbetalare för närvarande är skyldiga att lämna Skatteförvaltningen, pensionsanstalter, försäkringsbolag som beviljar försäkringar för olycksfall i arbetet och yrkessjukdom samt arbetslöshetsförsäkringsfonden årligen i form av uppgifter i så kallade årsanmälningar. Anmälan till inkomstregistret ersätter de nuvarande årsanmälningarna och andra uppgiftsskyldigheter när det gäller uppgifter som omfattas av inkomstregistret.

Uppgifter som det är frivilligt att anmäla till inkomstregistret är sådana kompletterande uppgifter som gäller arbetsavtals-, anställnings- och uppdragsförhållanden som prestationsbetalarna med stöd av någon annan lag är skyldig att lämna uppgiftsanvändarna och som behövs för att uppgiftsanvändarna ska kunna sköta de uppdrag som nämns i den föreslagna lagen.

Syftet med reformen är att inkomstuppgifter ska samlas in och förmedlas i realtid. Uppgifterna ska i regel lämnas inom fem dagar från betalningsdagen för prestationen.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2018 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen om inkomstdatasystemet och lagen om ändring av lagen om Skatteförvaltningen avses träda i kraft den 1 januari 2018 och de övriga lagarna den 1 januari 2019. Lagen om inkomstdatasystemet tillämpas på uppgifter om prestationer som betalts den 1 januari 2019 eller därefter.

Från ingången av 2019 ska Skatteförvaltningen, pensionsanstalterna, Pensionsskyddscentralen, Folkpensionsanstalten samt arbetslöshetsförsäkringsfonden använda uppgifterna i inkomstregistret. Andra aktörer börjar använda uppgifterna i inkomstregistret vid ingången av 2020.

Landskapsregeringens ställningstagande

Landskapsregeringen stöder åtgärder som minskar alla former av administrativa bördor.

Landskapsregeringen anser att det direkt i lagen om inkomstdatasystem ska inskrivas de åländska aktörer som ska ha del av den informationen som finns i inkomstregistret för att allt ska fungera smidigt och tidseffektivt för alla parter.

Även de landskapslagar som enligt självstyrelselagen ingår i Ålands lagstiftningsbehörighet ska inskrivas som allmänna hänvisningar i lagen om inkomstdatasystem.

Landskapsregeringen har kontaktats i ett skede när propositionens första del redan har behandlats i riksdagen, detta har varit för sent för att effektiv hänsyn för Ålands specifika omständigheter som beskrivits ovan ska kunna ha tagits i beaktande i det tidiga lagberedningsskedet på ett effektivt sätt.

Lantråd

Katrin Sjögren

Minister

Mats Perämaa